

1 (Návrh)

2 **Koncepcia na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienky**
3 **energetickej chudoby**

4
5 **Úvod**

6
7 Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“) vypracoval podľa § 9 ods. 3 písm. f)
8 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (ďalej
9 len „zákon o regulácii“) koncepciu na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienky
10 energetickej chudoby (ďalej len „koncepcia“).

11
12 Koncepcia zohľadňuje ustanovenia článkov 5 a 29 smernice Európskeho parlamentu a Rady
13 (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene
14 smernice 2012/27/EÚ. Ďalším zohľadneným právnym predpisom týkajúcim sa energetickej
15 chudoby je nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 o riadení energetickej
16 únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady
17 (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES,
18 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady
19 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady
20 (EÚ) č. 525/2013, ktoré určuje požiadavky na plánovanie a reportovanie štátu o energetickej
21 chudobe v integrovaných národných energetických a klimatických plánoch (ďalej len „INECP“)
22 a reportovanie v integrovaných správach k INECP o aplikácii opatrení na zníženie energetickej
23 chudoby v predchádzajúcich dvoch rokoch. K dvojročnému reportovaniu Európska komisia
24 pripravuje implementačné nariadenie, ktoré obsahuje aj špeciálny report k energetickej
25 chudobe.

26
27 Koncepcia sa zameriava na vymedzenie návrhu metodiky definície energetickej chudoby,
28 vrátane návrhu kvalifikačných kritérií, ako aj na vymedzenie návrhu odporúčaného rámca
29 možných opatrení na účel ochrany a zníženia počtu odberateľov energie (elektriny, plynu
30 a tepla), ktorí sú ohrození energetickou chudobou a návrhu nástrojov ochrany týchto
31 odberateľov energií v domácnosti pred energetickou chudobou v Slovenskej republike. Výstup
32 z koncepcie by mal byť aj podkladom pre vypracovanie aktualizácie INECP v častiach týkajúcich
33 sa energetickej chudoby.

34 Opatrenia sú rozdelené na možné nástroje v kompetencii ÚRSO a odporúčania na možné
35 opatrenia v kompetencii iných orgánov štátnej a verejnej správy, ktoré si môžu jednotlivé
36 návrhy osvojiť a implementovať v závislosti od svojich legislatívnych kompetencií a politik,
37 resp. na základe úloh uložených Vládou SR.

38 ÚRSO považuje tému energetickej chudoby za integrálnu súčasť problematiky chudoby ako
39 takej. Energetickú chudobu možno charakterizovať ako nedostupnosť dodávok elektriny,
40 tepla, teplej vody a pitnej vody v základnom štandarde za primerané ceny a v primeranej
41 kvalite. Ceny týchto tovarov a služieb podliehajú v prípade dodávky domácnostiam cenovej

42 regulácii, ktorá je v zmysle zákona o regulácii okrem iného aj nástrojom ochrany zraniteľných
43 odberateľov a odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby. Projekt riešenia na
44 boj s energetickou chudobou - Solutions to tackle energy poverty (ďalej len „STEP“), ktorý
45 mapoval aj použitie vhodných indikátorov, odporúča na Slovensku aplikovať indikátor príjmu
46 vo vzťahu k nákladom na energie. Téma energetickej chudoby je na základe vyhodnocovania
47 rôznych indikátorov primárne témou sociálnej situácie dotknutých domácností. Podstatná
48 časť systémových opatrení by preto mala byť súčasťou a byť súladná so sociálnou politikou
49 štátu.

50 Otázka riešenia energetickej chudoby sa stáva čoraz viac kľúčovou aj vzhľadom na turbulentný
51 vývoj na energetických trhoch. Predpokladá sa, že rast cien energií (najmä elektriny a plynu,
52 prostredníctvom nich tak aj nákladov na teplo odoberané zo systémov centralizovaného
53 zásobovania) a ich miera volatility v poslednom období môže viesť k (dočasnému) ďalšiemu
54 nárastu počtu domácností ohrozených finančnou nedostupnosťou dodávok energií
55 v dostatočnom objeme a dostatočnej kvalite. Tento nárast sa očakáva nielen na území
56 Slovenskej republiky, ale aj v krajinách Európskej únie. Okrem toho, prístup k energetickým
57 službám má zásadný význam aj pre zabezpečenie sociálnej ochrany a inklúzie.

58

59 **Charakter dokumentu a implementačné aspekty**

60 **Tento dokument je strategickou koncepciou**, ktorej návrh vypracováva ÚRSO a predkladá
61 vláde Slovenskej republiky pred novým regulačným obdobím podľa § 9 ods. 3 písm. f) zákona
62 o regulácii. V súlade s § 2 písm. d), § 6 ods. 3 písm. a) a § 8 ods. 5 zákona o regulácii prijala
63 Regulačná rada dňa 29. 03. 2022 regulačnú politiku na 6. regulačné obdobie, ktoré začne 1. 1.
64 2023.

65 Zákonný mandát a úloha úradu vypracovávať a predkladať návrh koncepcie ochrany
66 domácností pred energetickou chudobou je ústredným dôvodom spracovania materiálu. Ide
67 o štandardnú úlohu úradu, ktorej dôležitosť je prirodzene zvýraznená v kontexte kritického
68 diania na trhoch s energiami v poslednom období (extrémne vysoká úroveň trhových cien a
69 miera cenovej volatility elektriny a plynu, a s tým súvisiace negatívne dopady na náklady na
70 energie a na ceny tovarov a služieb v spotrebiteľskom koši domácností).

71 **Hlavným cieľom tejto koncepcie nie je navrhnuť a implementovať krátkodobé a okamžité**
72 **opatrenia od 1. 1. 2023 na pomoc domácnostiam pri zmiernení dopadov prebiehajúcej**
73 **krízovej situácie v energetike**. To je úloha mimoriadnych opatrení, ktoré sa v súčasnosti
74 pripravujú a prijímajú na úrovni Európskej únie a vlád jednotlivých členských štátov, vrátane
75 Slovenska. Úrad aplikuje viacero opatrení vo vlastnej kompetencii pri cenovej a vecnej
76 regulácii v sieťových odvetviach a zároveň poskytuje konzultácie a podporu pri príprave
77 mimoriadnych opatrení štátu v energetike. V prípade domácností sú tieto mimoriadne
78 opatrenia primárne zamerané na zraniteľných odberateľov energií v kategórii domácnosti, t.j.
79 na domácnosti, ktoré si zvolili dodávku elektriny a plynu za regulované ceny.

80 **Nové opatrenia by sa však mali týkať všetkých domácností nachádzajúcich sa v energetickej**
81 **chudobe, preto je potrebné jasne definovať kompetencie ohľadne riešenia energetickej**

82 **chudoby v národnej legislatíve. Tento predkladaný materiál vychádza z ustanovení zákona**
83 **o regulácii, takže i kategórie a záber dokumentu reflektujú primárne oblasť sieťových**
84 **odvetví, v ktorej má kompetenciu vykonávať cenovú a vecnú reguláciu v zákonom danom**
85 **rozsahu Úrad pre reguláciu sieťových odvetví. Na Slovensku však absentuje zákonný rámec**
86 **a kritériá na komplexné posudzovanie a identifikáciu domácností ohrozených energetickou**
87 **chudobou, a to nad rámec legislatívnej pôsobnosti zákona o regulácii.** Bez jasných a právne
88 záväzných kritérií je nemožné ich identifikovať spomedzi vyše 1,8 miliónov domácností v SR,
89 najmä ak využívajú na vykurovanie iné zdroje ako elektrinu alebo plyn (príp. teplo zo sústav
90 centralizovaného zásobovania teplom) alebo nevyužívajú služby, či už z vlastného rozhodnutia
91 alebo v dôsledku fyzickej nedostupnosti, verejných vodovodov a kanalizácií. To znamená, že
92 v SR žijú státisíce domácností, ktoré vykurojú svoje príbytky drevom alebo inými tuhými
93 palivami, prípadne si zabezpečujú odvoz splaškovej vody samostatne.

94 **Predložený návrh koncepcie na ochranu domácností ohrozených energetickou chudobou je**
95 **súborom odporúčaní na systémové opatrenia minimálne v strednodobom horizonte.** Ich
96 implementácia môže zvýšiť mieru dlhodobej udržateľnej dostupnosti energií a pitnej vody pre
97 sociálne zraniteľné domácnosti v SR. Nie je to, obrazne povedané, „beh na krátke trate“. V
98 prvom rade si bude vyžadovať viacero krokov a rozhodnutí príslušných štátnych a politických
99 orgánov Slovenskej republiky, ako napríklad príprava a prijatie príslušnej legislatívy
100 ustanovujúcej legislatívny a inštitucionálny rámec v tejto oblasti - definíciu kritérií a procesov
101 na identifikáciu domácností ohrozených energetickou chudobou, práv a povinností
102 dotknutých domácností a dodávateľov energií, kompetenčné aspekty pre príslušné orgány
103 štátnej a verejnej správy, atď. Rovnako bude potrebné zozbierať dáta a údaje z viacerých
104 zdrojov štátnej správy a dodávateľského reťazca v energetike a vodohospodárstve, ako
105 napríklad údaje o príjmoch a nákladoch na energie a vodu domácností, na korektnú
106 identifikáciu a verifikáciu situácie dotknutých domácností.

107 Ďalším dôležitým krokom bude príprava a zavedenie sady nástrojov štátu na ochranu
108 domácností ohrozených energetickou chudobou. Tieto nástroje môžu byť doplnkom alebo
109 modifikáciou už existujúcich štátnych politík a pomocných schém s cieľom posilniť adresnosť
110 pomoci a zjednodušiť jej implementáciu pre dotknuté domácnosti ako aj dotknuté štátne
111 a verejné orgány. Predložená koncepcia preto obsahuje návrhy a odporúčania na budúce
112 možné opatrenia. Vnímame a rešpektujeme výlučnú kompetenciu vlády zvážiť a rozhodnúť
113 o ďalšom smerovaní a krokoch v tejto oblasti aj v širšom kontexte politík a opatrení
114 príslušných štátnych orgánov.

115 **V prípade prijatia návrhu koncepcie, prípadne jej kľúčových systémových častí a nástrojov, zo**
116 **strany vlády SR, odporúčame vytvorenie medzirezortnej pracovnej skupiny so zameraním na:**

- 117 • vytvorenie spoločensky akceptovanej a plošne aplikovateľnej konkrétnej definície
118 energetickej chudoby (viac v kapitole č. 1) a vypracovanie legislatívneho návrhu, ktorým
119 by sa konkrétna definícia energetickej chudoby zakotvila na úrovni primárnej legislatívy,
- 120 • prípravu legislatívneho návrhu, ktorý by upravil problematiku energetickej chudoby tak,
121 aby sa téma nezužovala len na oblasť sieťových odvetví podľa zákona o regulácii, ale aby
122 bola téma legislatívne zadefinovaná univerzálne, tzn. aby bolo možné problematiku riešiť

- 123 vo vzťahu k všetkým domácnostiam v SR bez ohľadu na to, či si zabezpečujú energie,
124 teplo, vodu a likvidáciu odpadovej vody nákupom služieb regulovaných Úradom pre
125 reguláciu sieťových odvetví alebo iným spôsobom,
- 126 • identifikáciu a prípravu novelizácie primárnej legislatívy potrebnej na implementáciu
127 návrhov schválených v koncepcii, vrátane prípravy ex ante vyhodnotenia vplyvov (o. i. aj
128 pre účel legislatívneho procesu) a celospoločenských prínosov a nákladov (CBA analýza)
129 navrhovaných novelizačných úprav,
  - 130 • detailizáciu (rozpracovanie obsahu a implementačnej formy) schválených návrhov
131 opatrení na úrovni dotknutých orgánov štátnej a verejnej správy, vrátane zadefinovania
132 vstupných východísk – tzn. najmä hodnôt tzv. základného energetického štandardu
133 (prahovej spotreby energie) a metodiku poskytovania pomoci vo vzťahu k sociálne-
134 ekonomickej situácii dotknutých domácností,
  - 135 • príprava procesného a administratívneho zázemia potrebného pre implementáciu, a to
136 najmä zozbieranie potrebných údajov, vytvorenie štruktúrovanej databázy údajov
137 potrebných na aplikáciu schválenej definície energetickej chudoby, nastavenie ďalších
138 implementačných procesov, a podobne,
  - 139 • v neposlednom rade bude kľúčovým predpokladom pre efektívnu implementáciu aj
140 kompetenčné, finančné a materiálne zabezpečenie opatrení vybraných na realizáciu.

141 Vzhľadom na komplexnosť vyššie uvedeného realizačného procesu je vytvorenie uceleného
142 a funkčného systému ochrany domácností v energetickej chudobe pravdepodobne otázkou
143 strednodobého časového horizontu (2 - 3 roky) v prípade, ak bude návrh koncepcie alebo
144 aspoň jej niektoré dôležité časti schválené. Bolo by možné rozdeliť realizáciu opatrení
145 na viaceré fázy s cieľom zavedenia určitých opatrení v čo najkratšom možnom čase
146 a dobudovania systému o ďalšie prvky a opatrenia v nasledujúcich mesiacoch a rokoch.
147 Identifikácia a návrh konkrétnych krokov a opatrení vhodných na realizáciu v skorších
148 a neskorších termínoch by mohla byť úloha pre medzirezortnú pracovnú skupinu.

149

150

151 **1. Návrh prístupu k definícii energetickej chudoby**

152

153 V rámci Európskej únie existuje viacero definícií energetickej chudoby. Neexistuje jednotná,
154 univerzálna definícia. Podstatou energetickej chudoby je nedostatočná možnosť dotknutej
155 domácnosti zaobstarať si energiu potrebnú na zabezpečenie svojich základných životných
156 potrieb vzhľadom na disponibilný príjem danej domácnosti. Na základe preskúmania
157 skúseností iných krajín by definícia mala obsahovať predovšetkým vzťah medzi celkovými
158 príjmami domácnosti a jej nákladmi na energiu, ako aj zohľadňovať jej špecifickú situáciu, ako
159 napr. počet členov domácnosti, veľkosť príbytku, a pod. V kontexte legislatívy SR by sa okrem
160 nákladov domácnosti na energiu mali zohľadniť aj náklady domácnosti na vodu, tzn. „vodné
161 a stočné“.

162

163 Definícia energetickej chudoby aplikovaná na národnej úrovni by mala vychádzať zo sociálnych
164 a ekonomických charakteristík života domácností v danej krajine a súčasne by jej definícia
165 mala byť predmetom širšieho konsenzu všetkých relevantných orgánov štátnej a verejnej
166 správy. So zreteľom na uvedené Úrad pre reguláciu sieťových odvetví odporúča po prijatí
167 návrhu koncepcie vytvorenie medzirezortnej pracovnej skupiny pod gesciou Vlády SR, ktorá
168 by sa otázkou znenia koncepcie zaoberala a výstupom ktorej by bolo legislatívne ukotvenie
169 konkrétneho znenia definície. Nižšie je ako vstup uvedený návrh metodiky, podľa ktorej by
170 budúca medzirezortná skupina mohla definíciu vytvárať.

171

Navrhovaná metodika budúcej definície:

Domácnosť je ohrozená energetickou chudobou vtedy, ak po odpočítaní jej celkových nákladov na energiu a vodu od celkového disponibilného príjmu domácnosti zostanú danej domácnosti disponibilné finančné zdroje v určenej výške, napr. v porovnaní voči univerzálne akceptovanej hodnote životného minima. Okrem toho, pri posudzovaní celkových nákladov domácnosti je možné zohľadniť aj v budúcnosti stanovenú hodnotu základného energetického štandardu (prahovej spotreby energie a vody), pričom budúce stanovenie tejto hodnoty by malo fungovať ako nástroj motivujúci k úprave spotrebiteľských návykov s cieľom motivovať domácnosti k hospodárnejšiemu využívaniu energií a vody.

Príklad aplikácie navrhovanej metodiky:

Ako modelový príklad (na názornejšiu ilustráciu) možno zvoliť napr. hodnotu zostatkových disponibilných finančných zdrojov vo výške 1,5-násobku životného minima. V takomto prípade by bolo možné za ohrozených energetickou chudobou označiť **cca 24 % domácností** na Slovensku (v absolútnom vyjadrení: cca 432 tis. domácností z celkového počtu cca 1,8 mil. domácností). Viac informácií k modelovému príkladu je v Prílohe č. 1.

172

173 Navrhovaná definícia zohľadňuje výšku mesačných príjmov a výšku mesačných nákladov
174 na energie a vodu (pozn.: v prípade, že sa v dokumente ďalej používa skrátené spojenie
175 „náklady na energie“, tento pojem odkazuje na náklady na elektrinu, plyn, teplo, vodné
176 a stočné spoločne) v súlade s definíciou energetickej chudoby podľa § 2 písm. n) zákona
177 o regulácii.

178

179 Zohľadnenie výšky životného minima sa odporúča v zmysle zákona č. 601/2003 Z. z.
180 o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého je v Slovenskej
181 republike výška životného minima ustanovená ako spoločensky uznaná minimálna hranica
182 príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav hmotnej núdze. Odporúčaná definícia zároveň
183 reflektuje aj na závery z projektu, ktorý sa realizoval vo vybraných krajinách EÚ s cieľom
184 identifikovať vhodné prístupy k definovaniu a riešeniu energetickej chudoby. Šlo o už vyššie
185 spomenutý projekt „STEP“¹.

186

187 **1.1 Kontext EÚ vo vzťahu k navrhovanej definícii**

188

189 Návrh definície energetickej chudoby v koncepcii vychádza aj z Odporúčania Komisie týkajúcej
190 sa energetickej chudoby z októbra 2020.² V rámci neho EK odporúča členským štátom EÚ
191 používať pri posudzovaní energetickej chudoby ukazovatele, ktoré sú prevzaté
192 v Prílohe č. 2. Komisia poskytuje členským štátom ako pomôcku usmernenie k interpretácii
193 takýchto ukazovateľov vytvorených na úrovni EÚ, s cieľom lepšie kvantifikovať významný
194 počet domácností v energetickej chudobe.

195 Okrem toho je však potrebné upozorniť, že na úrovni EÚ sa očakáva prijatie novej smernice
196 o energetickej efektívnosti (medi-inštitucionálny proces č. 2021/0203(COD)), na základe čoho
197 možno predpokladať potrebu jej transpozície v horizonte roka 2023, príp. o niečo neskôr.
198 Transpozícia budúcej novej smernice bude znamenať potrebu ukotvenia definície energetickej
199 chudoby na úrovni primárnej legislatívy, príp. potrebu definovania rámcov pre opatrenia na
200 ochranu pred energetickou chudobou na úrovni primárnej legislatívy.

201

202 Návrh smernice obsahuje aj prvky týkajúce sa problematiky energetickej chudoby.
203 Z pracovného návrhu, ktorý je známy ku dňu vypracovania návrhu koncepcie, vyplýva, že
204 možno očakávať aj nasledovné vybrané úpravy:

- 205 • zedefinovanie energetickej chudoby, pričom za energetickú chudobu by sa mohla
206 považovať neprístupnosť domácnosti k nevyhnutným energetickým službám, ktoré sú
207 základom pre dôstojnú životnú úroveň a zdravie, tzn. napríklad: primerané
208 vykurovanie, chladenie, osvetlenie, napájanie elektrických spotrebičov.

---

¹ Gouveia, C. (2019). STEP - Defining energy poverty in STEP project countries. Dostupné z: [STEP-847080.-
Defining-energy-poverty-report.-D2.2.Final.pdf \(stepenergy.eu\)](https://stepenergy.eu/Defining-energy-poverty-report.-D2.2.Final.pdf).

² Európska komisia. Odporúčanie Komisie (EÚ) 2020/1563 zo 14. októbra 2020 týkajúce sa energetickej chudoby. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020H1563&from=SK>.

- 209 • určenie povinností každému členskému štátu EÚ, aby prijal vhodné opatrenia s cieľom
210 chrániť obyvateľov ohrozených energetickou chudobou, zraniteľných odberateľov,
211 príp. ľudí žijúcich v sociálnych bytoch, a to napr. prostredníctvom predbežne
212 navrhovaných nástrojov:
- 213 ○ zvyšovanie energetickej efektívnosti;
  - 214 ○ efektívne využívanie dostupného verejného financovania z národných zdrojov
215 a zo zdrojov EÚ;
  - 216 ○ poskytovanie technickej asistencie s cieľom zvýšiť dostupnosť verejného
217 financovania;
  - 218 ○ poskytovanie technickej asistencie s cieľom podporiť aktívnu účasť koncových
219 odberateľov na energetickom trhu (podpora „prosumerov“);
  - 220 ○ zabezpečenie prístupu k financovaniu, grantom alebo dotáciám, ktoré nie sú
221 naviazané na príliš striktné energetické úspory.

222 Podľa pracovnej verzie návrhu možno predpokladať aj vytvorenie skupiny expertov
223 z rôznych odvetví hospodárstva, ktorí by pôsobili ako poradcovia pre štát v otázkach
224 vytvorenia definície energetickej chudoby, jej indikátorov a kritérií, metodík opatrení
225 pre zabezpečenie dostupnosti nákladov na životný štandard a tak podobne.

226

227 Úrad pri tvorbe návrhu tejto koncepcie vychádzal v primeranej miere aj z uvedených aspektov
228 a návrhov a aj na základe dostupnej verzie návrhu smernice odporúča zriadenie
229 medzirezortnej pracovnej skupiny, ktorá by sa mala zaoberať návrhom konkrétneho znenia
230 definícia a ďalšími aspektmi súvisiacimi s implementáciou odporúčaní, ktoré sú formulované
231 v návrhu koncepcie.

232

233 1.2 Aplikácia navrhovanej metodiky definície

234

235 Pri aplikácii navrhovanej metodiky budúcej definície energetickej chudoby je vhodné vziať do
236 úvahy aj nasledovné skupiny parametrov:

237

- 238 a) **Definícia domácnosti.** Pre účely posudzovania ohrozenia domácnosti energetickou
239 chudobou podľa zákona o regulácii sa za domácnosť považuje tá, ktorá je definovaná
240 podľa § 115 zákona č. 40/1964 Občianskeho zákonníka: domácnosť „tvoria fyzické
241 osoby, ktoré spolu trvale žijú a spoločne uhrádzajú náklady na svoje potreby.“ Je však
242 potrebné upozorniť na problematiku a legislatívny kontext súčasnej definície
243 koncového odberateľa v kategórii domácnosti voči identifikácii koncového užívateľa
244 energie – vid' podkapitolu 2.4. Rovnako je potrebné upozorniť na možný nesúlad
245 definície domácnosti podľa Občianskeho zákonníka a definície pre účely zákona
246 č. 601/2003 Z.z. o životnom minime.
- 247 b) **Rozhodujúce obdobie** pre posudzovanie nákladov a príjmov domácností, ktoré
248 nadobudnú štatút ohrozených energetickou chudobou. Príklad: kalendárny rok.
- 249 c) **Stanovenie celkových disponibilných príjmov domácnosti.** Príklad: celkový
250 disponibilný príjem domácnosti.

- 251 **d) Stanovenie nákladov (výdavkov) na energie a vodu domácnosti.** Pre upresnenie, za
252 výdavky pre účel tejto koncepcie sa považujú okrem už zaplatených výdavkov
253 (splatených nákladov) aj ostatné fakturované náklady, ktoré ešte zo strany domácnosti
254 neboli uhradené, ale domácnosť má povinnosť ich uhradiť. Príklad: súhrnné výdavky
255 domácnosti na potrebné energie a vodu, tzn.: výdavky domácnosti na dodávku
256 elektriny, zemného plynu, tepla na vykurovanie a na prípravu teplej úžitkovej vody
257 individuálne a aj zo systémov centralizovaného zásobovania teplom, výdavky na nákup
258 primárnych palív na výrobu tepla a ohrev vody, a výdavky na dodávku pitnej vody
259 a odvod odpadových vôd. Výdavky na energie a vodu sa stanovujú na základe
260 jednotkových cien z faktúr vystavených na členov domácnosti (s tým, že ak je dodávka
261 služby predmetom cenovej regulácie, skutočná výška výdavku na energie a vodu sa
262 zohľadňuje maximálne vo výške regulovaného cenového stropu; na zváženie sa ponúka
263 možnosť, aby štát prostredníctvom relevantného orgánu štátnej alebo verejnej správy
264 monitoroval maloobchodný trh s cenovo neregulovanými primárnymi palivami a aby
265 sa priemerné trhové ceny brali ako maximálny strop pre uznanie výdavkov na nákup
266 tých zdrojov, ktoré cenovej regulácii nepodliehajú). Výdavky by sa preukazovali
267 relevantnými dokladmi o nákupe, spĺňajúcimi formálne daňové náležitosti.
- 268 **e) Základný energetický štandard domácnosti (prahová spotreba domácnosti).** Príklad:
269 množstvo alebo objem fyzických dodávok energií a vody potrebnej na zabezpečenie
270 nevyhnutných životných potrieb domácnosti v nadväznosti na počet jej členov
271 a veľkosť príbytku. Nakoľko základný energetický štandard nie je v tomto čase
272 zadefinovaný, jeho určením by sa mohla zaoberať medzirezortná pracovná skupina,
273 ktorej vytvorenie sa odporúča.
- 274 **f) Socioekonomické parametre domácnosti.** Príklad: disponibilný príjem domácnosti,
275 hodnota životného minima vyjadrená vo vzťahu k danej domácnosti.
- 276 **g) Mechanizmus kontroly poberateľov podpory.** Príklad: súbor opatrení za účelom
277 predchádzania nedodržiavania podmienok poskytnutej podpory, a to napríklad
278 definovaním kompetencie poskytovateľa podpory vykonať kontrolu u poberateľa
279 podpory. Tá by mohla byť zameraná napr. na preverenie sociálno-ekonomického
280 statusu domácnosti, výšky spotreby energií a vody v domácnosti, vrátane kontroly
281 zmluvných vzťahov s dodávateľmi energií a pod.

282

283 Je potrebné zdôrazniť, že vyššie opísaný súbor premenných tvorí pomerne komplexný súbor
284 dát, ktoré sú umiestnené v rôznych zdrojoch a bude potrebné ich pozbierať a spárovať v rámci
285 procesu posudzovania ohrozenia domácnosti energetickou chudobou. Pre tento účel bude
286 vhodné vytvoriť centrálnu databázu údajov. V rámci Slovenska je cca 1,8 mil. domácností
287 vedených Štatistickým úradom Slovenskej republiky. Údajmi o ich príjmovej situácii disponujú
288 príslušné daňové úrady, prípadne iné orgány štátnej a verejnej správy. Údaje
289 o vyfakturovaných nákladoch a spotrebe energií a vody individuálnych domácností majú
290 k dispozícii samotné domácnosti, správcovia budov ako aj ich dodávateľia, ktorých je celkovo
291 viac ako tisíc. Dáta o priemerných cenách regulovanej dodávky elektriny, plynu, tepla v CZT
292 systémoch, a vodného a stočného sú k dispozícii na ÚRSO.

293 Bude potrebné spárovať jednotlivé faktúry za energie a vodu s konkrétnymi domácnosťami
294 na korektnú kalkuláciu nákladov a spotrieb energií a vody a na obmedzenie špekulácií.
295 Uvedených 1,8 milióna štatisticky vedených domácností má cca 2,4 milióna odberných miest
296 na elektrinu, cca 1,5 milióna odberných miest na plyn, cca 2 milióny odberných miest na vodu
297 a cca 1 milión kanalizačných prípojok. Zhruba 700 tisíc domácností je zásobovaných teplom
298 z CZT systémov.

299 Okrem toho je možné, že niektoré informácie nie sú dnes dostupné v existujúcich databázach
300 a bude ich preto potrebné vyjadriť iba štatisticky alebo iným spôsobom adresne získavať od
301 jednotlivých dotknutých domácností (môže ísť napríklad o náklady na nákup primárnych palív
302 na výrobu tepla vo vlastných zdrojoch na výrobu tepla na vykurovanie a alokácia časti týchto
303 nákladov do rozhodujúceho obdobia – typickým príkladom môže byť alokácia nákladov na
304 nákup palivového dreva, uhlia či drevených peletiek).

305 Preto odporúčame zriadiť medzirezortnú pracovnú skupinu na preskúmanie disponibility
306 potrebných dát a prípravu návrhu procesov a kompetencií na posudzovanie ohrozenia
307 domácností energetickou chudobou. Keďže navrhnutý postup môže, vzhľadom na zber, úpravu
308 a spracovanie dát, trvať určitý čas, téma energetickej chudoby môže byť v najbližšom časovom
309 horizonte prepojená s príjmovou chudobou. Úlohou tejto medzirezortnej pracovnej skupiny
310 by malo byť aj stanovenie konkrétneho znenia definície energetickej chudoby (v zmysle
311 odporúčaní uvedených vyššie).

312

313 **Súvislosti energetickej a príjmovej chudoby:**

314 Medzi energetickou a príjmovou chudobou existuje úzka, príčinná súvislosť. Energetická
315 chudoba je vnútorným aspektom, podmnožinou príjmovej chudoby, keďže v podmienkach SR
316 je dostupnosť potrebného množstva energií a vody predovšetkým otázkou finančnej situácie
317 domácností a nie fyzického nedostatku energií a vody. Vyše 99 % domácností je pripojených
318 na elektrinu, viac ako 65 % odoberá plyn, pričom obe médiá sa používajú aj na vykurovanie.
319 Zhruba tretina domácností vykuruje svoje príbytky teplom odoberaným zo systémov
320 centralizovaného zásobovania teplom. Významnejšia časť domácností kúri drevom a tuhými
321 palivami. K verejným vodovodom je pripojených rádovo 90 % domácností a dve tretiny z nich
322 majú prístup k verejným kanalizáciám.

323 Preto príjem jednotlivcov zohráva kľúčovú úlohu pri stanovení kritérií definície, ako aj pri
324 odstraňovaní energetickej chudoby. Od dosiahnutia určitej hranice príjmu klesá príjmová, ako
325 aj energetická chudoba. Je dôležité zdôrazniť, že nízko-príjmové domácnosti nie sú dnes bez
326 sociálnej pomoci zo strany štátu. Existujú rôzne pohľady a názory k témam adresnosti
327 a urgencyie pomoci nízko-príjmovým skupinám obyvateľstva. Podpora domácnostiam
328 ohrozených energetickou chudobou má byť však doplnkovým, nie dominantným nástrojom
329 sociálnej politiky štátu. Z toho dôvodu odporúčame v najbližšom období riešiť prípadné
330 urgencyie potrieb sociálnej pomoci cez existujúce nástroje a súčasne systémovo budovať
331 systém podpory energeticky chudobným domácnostiam na základe relevantných dát
332 a odborných analýz.

333 2. Návrhy opatrení v kompetencií ÚRSO

334

335 Podľa § 10 písm. g) zákona o regulácii ÚRSO „prijíma opatrenia na dosiahnutie univerzálnej
336 služby a služby vo verejnom záujme a prispieva k ochrane zraniteľných odberateľov elektriny
337 a zraniteľných odberateľov plynu a odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby
338 v súlade s koncepciou podľa § 9 ods. 3 písm. f)“. V súlade s týmto legislatívnym mandátom,
339 ÚRSO navrhuje v nadchádzajúcom 6. regulačnom období, ktoré začne 1.1.2023, pristúpiť
340 k implementácii nižšie uvedených opatrení. Je však potrebné zdôrazniť, že niektoré
341 z navrhovaných možných opatrení si budú v prvom kroku vyžadovať primeranú úpravu
342 legislatívneho splnomocnenia ÚRSO v zákone o regulácii, príp. v iných zákonoch.

343

344 2.1 Podpora využívania systémov predplateného (kreditného) odberu elektriny

345

346 Návrh opatrenia vychádza z riešenia, ktoré je aktuálne aplikované spoločnosťou
347 Východoslovenská distribučná, a.s. vo vybraných oblastiach na východnom Slovensku, pričom
348 je založené na kreditnom systéme a využívaní inteligentných meracích systémov (IMS).
349 Riešenie je postavené na technológií IMS a prepája viacero aktérov, vrátane zapojenia
350 samospráv. IMS dokáže manažovať predplatenie elektriny a pri vyčerpaní kreditu „vypnúť“
351 elektromer, pokiaľ sa kredit neobnoví.

352

353 Danému projektu priznal ÚRSO záštitu v rámci pilotného ročníka schémy regulačného
354 sandboxu. Výsledky pilotného projektu budú tak k dispozícii širokej verejnosti a bude ich
355 možné využiť s cieľom plošného celoslovenského uvedenia riešenia pre vybrané segmenty
356 odberateľov elektriny. V nadväznosti na výsledky pilotného projektu ÚRSO zvaží a nastaví
357 podmienky zavedenia povinnosti pre dodávateľov ponúkať predplatený odber elektriny
358 v rámci celého Slovenska domácnostiam, ktoré sú ohrozené energetickej chudobou alebo
359 majú záujem o tento produkt. Tým pádom by domácnosti, ktoré spadajú do definície
360 energetickej chudoby, mali možnosť predplatiť si dodávku elektriny vopred a lepšie riadiť
361 svoju spotrebu vo väzbe na disponibilný príjem. Zároveň by to uľahčilo implementáciu aj
362 ďalších navrhovaných opatrení, najmä 2.3.1 špeciálnych taríf pre domácnosti ohrozených
363 energetickej chudobou, keďže objem disponibilnej elektriny v kWh by sa dal diaľkovo
364 prenastaviť vo väzbe na výšku tarify a zloženú finančnú zálohu. Domácnosť by tak neustále
365 mala kontrolu nad spotrebou elektriny a informácií o objeme disponibilnej elektriny v rámci
366 kreditu.

367

368 Výhodou navrhovaného opatrenia je aj aktívne predchádzanie vzniku neuhradených
369 pohľadávok a aktívnejší manažment vlastnej spotreby, vrátane impulzov na optimalizáciu
370 vlastného spotrebiteľského správania. V prípade, že dotknutá domácnosť má pohľadávky po
371 splatnosti, pri „dobíjaní“ kreditu je možné určenú časť vloženej sumy alokovať na likvidáciu
372 existujúceho dlhu (takýto mechanizmus postupného oddĺženia by rovnako predpokladal
373 úpravu pravidiel na úrovni všeobecne záväzného právneho predpisu).

374 Z pohľadu energeticky chudobných domácností má takéto riešenie viacero výhod.
375 Predpokladom pre poskytovanie služby je inštalácia inteligentného meradla, ktoré dokáže
376 v reálnom čase poskytovať odberateľovi podrobné informácie o priebehu jeho spotreby.
377 Práve dostupné dáta o veľkosti a priebehu spotreby sú základným predpokladom pre lepšie
378 pochopenie vlastného spotrebiteľského správania a návykov, teda aj predpokladom pre
379 zmenu hospodárenia s elektrinou. Môže sa stať, že po vyčerpaní štandardného a aj núdzového
380 kreditu sa domácnosť ocitne v stave bez dodávky elektriny, avšak prerušenie
381 a obnovenie distribúcie nie je v takomto prípade spoplatňované. Obnovenie dodávky elektriny
382 je možné v rýchlom čase, a to po dobití kreditu určeným spôsobom. Ďalšou výhodou je
383 nemožnosť generovať dlh, ktorý by dodávateľ mohol v budúcnosti vymáhať v exekučnom
384 konaní. V neposlednom rade, ak niektorý z odberateľov využije kreditný systém
385 a v budúcnosti sa rozhodne opäť pre klasický produkt a platbu zálohovými faktúrami s ročným
386 vyúčtovaním, inštalované IMS meradlo ostáva na odbernom mieste, takže odberateľovi
387 naďalej poskytuje benefity v podobe podrobných informácií o priebehu jeho spotreby.

388

389 **2.2 Legislatívny mandát na vytváranie EIC identifikátorov odberateľov energií a vody**

390 V priebehu roka 2023 začne organizátor krátkodobého trhu s elektrinou (v podmienkach SR
391 spoločnosť OKTE, a.s.) na základe vyhlášky ÚRSO č. 24/2013 Z. z. ktorou sa ustanovujú pravidlá
392 pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu
393 s plynom v znení neskorších predpisov, priradovať každému účastníkovi trhu identifikačný kód
394 EIC. Vznikne tak aj identifikátor koncového odberateľa elektriny, ktorý v sebe bude spájať
395 ďalšie informácie o všetkých odberných miestach na Slovensku, ktorých vlastníkom je jeden
396 a ten istý odberateľ.

397 Pri vhodnej úprave primárnej a sekundárnej legislatívy vznikne možnosť využitia registra
398 odberateľov elektriny aj pre párovanie EIC identifikátora s vybranými socio-ekonomickými
399 parametrami odberateľa, resp. párovanie s príznakom o splnení definičného kritéria pre
400 energetickú chudobu. Vytvoril by sa tak jednotný register odberateľov elektriny ohrozených
401 energetickou chudobou. Obdobný model identifikátora (prípadne formou vhodného
402 prepojenia s identifikátormi EIC na trhu s elektrinou) by bolo možné využiť aj na trhu s plynom
403 ako aj v sektore dodávok tepla a pitnej vody.

404 Cieľom je vytvorenie jednotného podporného nástroja vo všetkých sieťových odvetviach,
405 prostredníctvom ktorého bude možné adresne a korektne identifikovať domácnosti
406 ohrozených energetickou chudobou. Nevyhnutnou podmienkou na jeho vytvorenie je
407 úprava primárnej legislatívy a stanovenie povinnosti pre ÚRSO zaviesť jednotný systém
408 evidencie pre tieto účely a pre regulované subjekty vo všetkých sieťových odvetviach
409 (energetika a vodárenstvo) poskytnúť potrebné údaje a súčinnosť. ÚRSO následne upraví
410 vyhláškou detaily a spôsob evidencie domácností ohrozených energetickou chudobou.
411 V prípade vhodnej legislatívnej úpravy je možné, aby tento evidenčný systém bol rozšírený
412 a do databázy vkladali údaje aj iné inštitúcie. V takomto prípade by centrálny evidenčný
413 systém v sieťových odvetviach mohol byť základom pre budúci centrálny evidenčný systém.

414

415 **2.3 Legislatívna úprava mandátu ÚRSO na posilnenie ochrany spotrebiteľa a domácností**
416 **ohrozených energetickou chudobou**

417 Primárna legislatíva, predovšetkým zákon č. 250/2012 Z. z., dáva ÚRSO kompetencie
418 vykonávať cenovú a vecnú reguláciu v sieťových odvetviach. Avšak každý regulovaný sektor –
419 sieťové odvetvie - má jeden, prípadne viacero samostatných zákonov, ktoré stanovujú
420 podmienky vykonávania činností v danom sektore. Ide predovšetkým o zákon č. 251/2012 Z.
421 z. o energetike, zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko
422 účinnej kombinovanej výroby, zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, zákon č. 442/2002
423 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej
424 efektívnosti, zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja, zákon č. 609/2007
425 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu, atď.

426 ÚRSO potrebuje legislatívny mandát na úpravu podrobností a podmienok dodávok energií
427 a vody so zohľadnením špecifických potrieb domácností ohrozených energetickou chudobou
428 vo všetkých regulovaných sektoroch – sieťových odvetviach.

429 Všeobecný legislatívny mandát úradu je „transparentným a nediskriminačným spôsobom
430 zabezpečiť dostupnosť tovarov a nimi súvisiacich regulovaných činností za primerané ceny
431 a v určenej kvalite“³, bez ohľadu na sociálne špecifiká odberateľov. Opatrenia zamerané na
432 pomoc energeticky chudobným domácnostiam tak bude možné implementovať na základe
433 legislatívneho mandátu, nakoľko majú charakter špecifickej pomoci vybranej skupine
434 odberateľov „tovarov a nimi súvisiacich regulovaných činností“.

435 V tomto kontexte úrad navrhuje úpravu legislatívy s cieľom implementovať nasledovné
436 opatrenia na ochranu domácností ohrozených energetickou chudobou:

- 437 • **špeciálne tarify za energie a vodu;**
- 438 • **optimalizácia dodávkových a sieťových taríf;**
- 439 • **ponuka bezplatných splátkových kalendárov a energetického poradenstva;**
- 440 • **strop pre uplatňovanie doplnkových cenníkových služieb;**
- 441 • **zákaz prerušenia („vypínania“) dodávok energií a vody počas zimnej sezóny;**
- 442 • **zákaz podomového predaja energií;**
- 443 • **pravidlá umožňujúce všetkým domácnostiam, teda aj tým, ktoré nie sú v priamom**
444 **zmluvnom vzťahu s dodávateľom, prihlásiť sa „k regulácii“ (tzn. mať možnosť**
445 **odoberať energie a vodu za podmienok uplatňovaných v cenovo regulovanom**
446 **prostredí).**

447 Podrobnosti spôsobu aplikácie jednotlivých opatrení pre domácnosti ohrozené energetickou
448 chudobou v regulovaných odvetviach by boli špecifikované v príslušných vyhláškach úradu
449 v nadväznosti na novelizáciu primárnej legislatívy.

450

451 **2.3.1 Špeciálne tarify za energie a vodu:** ÚRSO by stanovil špeciálne tarify pre domácnosti
452 ohrozené energetickou chudobou, ktoré by boli o určité percento nižšie ako štandardné

---

³ §3 ods. 1 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácií v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov.

453 regulované tarify. Percento zníženia tarify by bolo stanovené v legislatíve, napr. 30%, alebo by
454 bol legislatívne stanovený jeho výpočet, napr. vo väzbe na podiel životného minima
455 a priemernej mzdy v SR. Výpadok príjmov regulovaných subjektov z dôvodu zľavnených taríf
456 pre domácnosti ohrozené energetickou chudobou by bol kompenzovaný z verejných zdrojov,
457 prípadne cez systémové poplatky aplikované na všetkých odberateľov energií a vody.

458 Alternatívou, prípadne aj doplnením, môže byť oslobodenie domácností ohrozených
459 energetickou chudobou od taxatívne určených taríf, ako napríklad tarifa za prevádzkovanie
460 systému (TPS), prostredníctvom ktorej sa financujú podporné programy definované štátom –
461 podpora výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov a vysoko účinnej kombinovanej výroby
462 elektriny a tepla alebo výroba elektriny z domáceho hnedého uhlia. Platcovia TPS, ktorými sú
463 koncoví odberatelia elektriny, tak generujú finančné zdroje pre podporu týchto činností, avšak
464 táto tarifa (s výnimkou pomerne malej časti zodpovedajúcej nákladom organizátora denného
465 trhu s elektrinou) sa nevzťahuje k financovaniu služieb, ktoré sú nevyhnutne spojené
466 s dodávkou elektriny odberateľom. Preto sa ponúka možnosť oslobodenia energeticky
467 chudobných domácností od tejto položky v koncovom účte za elektrinu.

468 **2.3.2 Optimalizácia dodávkových a distribučných taríf:** Môže nastať situácia, kedy nastavenie
469 dodávkových a distribučných taríf (elektrina, plyn, teplo, vodné a stočné) nemusí byť
470 ekonomicky optimálne s ohľadom na reálny objem a charakter spotreby domácnosti. Takýto
471 stav môže vzniknúť historicky, keď odberateľ zmenil charakteristiku svojej spotreby, avšak
472 nepreskúmal vhodnosť tarify. Môže tiež nastať v dôsledku zmeny veľkosti a tvaru spotreby
473 v budúcnosti. Odberateľ tak znáša celkovo vyšší ročný náklad ako by mal vzhľadom na
474 parametre svojej spotreby. Navrhuje sa preto vytvorenie povinnosti pre dodávateľov
475 elektriny, plynu a vody, aby automaticky, na ročnej báze aktívne analyzovali a identifikovali
476 optimálne tarify pre domácnosti ohrozené energetickou chudobou a umožnili im jedenkrát za
477 rok bezplatnú zmenu dodávkových a distribučných taríf v prípade potreby. Cieľom je úprava
478 cenových parametrov, ktorá bude viesť k efektívnemu zníženiu ročného nákladu na
479 zabezpečenie energií.

480 **2.3.3 Ponuka bezplatných splátkových kalendárov a energetického poradenstva:** Navrhuje
481 sa zadefinovanie procesov v oblasti vecnej regulácie tak, aby odberateľ v kategórii energeticky
482 chudobnej domácnosti v prípade meškania s úhradou za dodávky elektriny, plynu, alebo vody
483 (v prípade priamej zmluvy medzi dodávateľom vody a odberateľom vody v domácnosti)
484 automaticky dostal od príslušného dodávateľa ponuku na bezplatný splátkový kalendár
485 a informáciu o dostupnosti energetického poradenstva (synergicky aj v kontexte
486 odporúčaného opatrenia 3.5). Do úvahy tiež pripadá automatická ponuka kreditného systému
487 v zmysle navrhovaného opatrenia 2.1. Cieľom je pomôcť odberateľovi uhrádzať záväzky za
488 dodávky vymenovaných energií a vody.- V prípade, že dotknutej domácnosti aktuálna situácia
489 nedovoľuje uhradiť celú výšku záväzku, tento by bolo možné rozložiť v čase a zamedziť tak
490 vzniku statusu dlžníka, voči ktorému sú pohľadávky vymáhané exekútorskou cestou. Tým by
491 sa dal domácnosti istý časový komfort na hľadanie riešení aj v kontexte ostatných
492 navrhovaných a odporúčaných opatrení.

493 V prípade dodávok tepla z CZT dodávateľa zväčša nemajú priamy zmluvný vzťah
494 s domácnosťami. Vyúčtovanie nákladov za teplo a teplú vodu vykonáva zväčša správca
495 bytovky, prípadne spoločenstvo vlastníkov bytov. Povinnosť ponuky bezplatných splátkových
496 kalendárov a energetického poradenstva by tak museli byť aplikované na správcov
497 a spoločenstvá vlastníkov v danej bytovke, ktorí by splátkové kalendáre a energetické
498 poradenstvo poskytovali dotknutým domácnostiam obdobne, ako dodávateľa elektriny
499 a plynu odberateľom v domácnostiach.

500 **2.3.4 Strop pre uplatňovanie doplnkových cenníkových služieb:** Dodávateľa
501 a prevádzkovatelia distribučných sústav a sietí môžu koncovým odberateľom elektriny, plynu
502 a vody účtovať poplatky za rôzne úkony vykonané na odbernom mieste. Okrem iných ide aj
503 o poplatky súvisiace s prerušením a opätovným obnovením distribúcie elektriny, plynu alebo
504 vody do odberných miest v prípade prerušenia v dôsledku neplatenia faktúr dodávateľovi.
505 Rôzne poplatky sa taktiež účtujú vo vzťahu k zásahom prevádzkovateľa infraštruktúry na
506 určenom meradle, príp. vo vzťahu k úprave technických aspektov na odbernom mieste. Ceny
507 za tieto doplnkové služby nie sú predmetom cenovej regulácie zo strany ÚRSO.

508 S cieľom zvýšiť ochranu odberateľov by ÚRSO stanovil maximálny cenový strop, ktorý môžu
509 prevádzkovatelia infraštruktúry uplatniť voči odberateľom ohrozených energetickou
510 chudobou. Strop by mohol byť aplikovaný podobne ako v prípade opatrenia 2.3.1 špeciálnych
511 taríf - napr. zľava 30 % z cenníkovej ceny za doplnkové služby, prípadne zákonom stanovený
512 spôsob kalkulácie zľavy zo štandardnej ceny. Domácnosti ohrozené energetickou chudobou
513 by mohli byť oslobodené úplne od niektorých typov poplatkov, napr. zmena technických
514 parametrov na odbernom mieste súvisiaca s optimalizáciou distribučnej tarify v zmysle
515 opatrenia 2.3.2. Taktiež by bolo možné previazanie tohto opatrenia s opatrením 2.1, ktorým
516 by sa predchádzalo vôbec k využitiu niektorých doplnkových služieb, najmä k opakovanému
517 prerušovaniu a obnove distribúcie v dôsledku neplatenia faktúr.

518 **2.3.5 Ochrana pred prerušením distribúcie energií a pitnej vody (najmä) v zimných**
519 **mesiacoch:** Návrhom je stanoviť zákaz prerušenia dodávok energií a pitnej vody pre
520 odberateľov spadajúcich do definície energetickej chudoby. Navrhuje sa takúto formu
521 aplikovať najmä počas zimných mesiacov, kedy je dodávka energií vysoko kritická. Taktiež je
522 potrebné určiť výšku maximálneho možného nedoplatku, napr. maximálne vo výške 2
523 mesačnej dodávky energií alebo vody, aby sa zamedzilo špekulatívnemu správaniu odberateľa
524 alebo nehospodárnemu využívaniu odobratých energií a pitnej vody. Taktiež je možná
525 synergia s navrhovaným opatrením 2.1, resp. s odporúčanými opatreniami 3.2 a 3.5.

526 **2.3.6 Zákaz podomového predaja energií a pitnej vody:** ÚRSO zo svojej doterajšej praxe
527 v oblasti výkonu ochrany spotrebiteľa vníma podomový predaj ako platformu, ktorá nie je
528 optimálna z hľadiska možnosti kontroly a efektívneho predchádzania nekalým obchodným
529 praktikám zo strany obchodných zástupcov jednotlivých dodávateľov. Úrad odporúča
530 legislatívnu úpravu, ktorá by podomový predaj energií vylúčila (napr. vhodnou úpravou zákona
531 č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe
532 zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov
533 predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Takáto úprava má potenciál zvýšiť

534 mieru ochrany všetkých domácností, teda nielen tých, ktoré spĺňajú kritériá energetickej
535 chudoby.

536 **2.4. Univerzálna úprava legislatívnej definície koncového odberateľa energií a vody**
537 **v kategórii domácnosti:** V aktuálne účinnom znení zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike
538 a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa definícia zraniteľného odberateľa (§ 3 písm. a)
539 bod 10) resp. definícia závislého odberateľa (§ 3 písm. b) bod 16, § 3 písm. c) bod 16) vzťahuje
540 koncepčne k definovanému odberateľovi v domácnosti. To okrem iného predpokladá, že
541 odberateľ v domácnosti, ak sa majú na neho aplikovať práva a povinnosti vyplývajúce priamo
542 z energetickej legislatívy, musí byť v priamom zmluvnom vzťahu s dodávateľom. Tento
543 koncept sa navyše explicitne upravuje len pri dodávke elektriny a plynu. V oblasti teplárenstva
544 podľa zákona č. 657/2004 Z. z. sa dodávka tepla zo systémov centralizovaného zásobovania
545 teplom realizuje spravidla na päť domov, pričom zmluvným odberateľom je spoločenstvo
546 vlastníkov alebo správcovská spoločnosť a tá rozpočítava teplo konečným spotrebiteľom
547 podľa inej legislatívy. V prípade dodávky pitnej vody môžu taktiež nastať situácie, kedy sa
548 odber uskutočňuje v spoločnom bode a spoločné náklady si užívatelia rozpočítavajú v druhom
549 kroku.

550 Tento stav znamená, že z pohľadu energetickej politiky, sociálnej politiky a taktiež aj z hľadiska
551 témy ochrany domácností pred energetickou chudobou, legislatívna definícia energetickej
552 chudoby pre koncového odberateľa v kategórii domácnosti nemusí byť dostatočne adresná.
553 Napríklad, definícia nepodchytí domácnosti odoberajúce elektrinu a/alebo plyn a žijúce
554 v sociálnych bytoch alebo v nájme. Definícia nepokrýva mnohých zdravotne a inak
555 indikovaných jednotlivcov využívajúcich zariadenia sociálnej starostlivosti. Definícia je
556 nekompatibilná so štruktúrou zmluvných vzťahov a nastavenia celého systému v systémoch
557 dodávky tepla z centralizovaných systémov, resp. dodávky pitnej vody a odvádzanie
558 odpadovej vody v bytových domoch a podobne.

559 ÚRSO navrhuje legislatívnu úpravu, ktorá vychádza z nasledovných princípov: (i) koncový
560 odberateľ energie (súčasný legislatívny pojem) a vody v kategórii domácnosti by mal byť
561 zadefinovaný aj podľa kritéria koncového užívateľa energie a pitnej vody (navrhovaný nový
562 doplnkový legislatívny pojem), (ii) definícia by mala byť univerzálne aplikovateľná vo všetkých
563 sieťových odvetviach a (iii) je potrebné upraviť kompetencie orgánov štátnej správy vo vzťahu
564 ku koncovým užívateľom energií a pitnej vody v kategórii domácnosti v kontexte tejto novej
565 definície. Pri danej legislatívnej úprave je možné inšpirovať sa zákonnými definíciami aj v inej
566 legislatívne, napr. termínom „konečný odberateľ“ alebo „konečná spotreba“ podľa zákona
567 č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

568 V prípade, že bude zákonná definícia koncového odberateľa takto spresnená alebo rozšírená,
569 vytvorí to priestor pre univerzálnejšiu aplikáciu navrhovaných a odporúčaných opatrení, ktoré
570 obsahuje táto koncepcia. Súčasná legislatívna definícia domácností môžu obmedziť
571 implementáciu viacerých opatrení navrhovaných v tejto koncepcii iba na tie domácnosti, ktoré
572 sú v priamom zmluvnom vzťahu s regulovanými dodávateľmi elektriny, plynu a tepla. Tým by
573 sa vylúčili domácnosti v nájomných bytoch, sociálnych zariadeniach, pripojených na zariadenia
574 tretích strán, a pod.

575 3. Odporúčania ďalších možných opatrení štátnej politiky

576

577 *Problematika energetickej chudoby je problém, ktorý sa dotýka viacerých rezortov, a preto*
578 *je potrebné pri jej riešení postupovať spoločne a nazerať na tento problém z komplexného*
579 *hľadiska. Téma pomoci domácnostiam ohrozených energetickou chudobou je veľmi*
580 *rozsiahla a komplexná a nie je v možnostiach jednej inštitúcie implementovať celý diapazón*
581 *vhodných opatrení. Nižšie sú načrtnuté návrhy možných opatrení na základe inšpirácie z*
582 *existujúcich programov a schém v rámci EÚ ako aj príslušnej legislatívy EÚ⁴. Môžu byť*
583 *zvažované ako trvalé opatrenia, prípadne ako časovo obmedzené opatrenia počas*
584 *prevládajúcej krízovej situácie v energetike. Svoje miesto pri riešení energetickej chudoby*
585 *má okrem iného aj sociálna politika. V tejto oblasti možno poukázať najmä na finančnú*
586 *podporu nízkopříjmovým domácnostiam, ktoré sú ohrozené energetickou chudobou. Je na*
587 *zvážení kompetenčne príslušných orgánov štátnej a verejnej správy, či a ako jednotlivé*
588 *návrhy ďalej rozpracujú do existujúcej legislatívy a schémy podpory sociálne zraniteľných*
589 *skupín obyvateľstva.*

590

591 3.1 Daňové zvýhodnenia energetickej chudobných domácností

592 Jedným z možných a pomerne rýchlo realizovateľných opatrení môže byť zvýhodnenie
593 domácností spĺňajúcich kritériá energetickej chudoby prostredníctvom daňovej politiky,
594 napríklad formou zníženej DPH. Týmto opatrením by bolo možné zvýšiť cenovú dostupnosť:

- 595 • dodávky elektriny, plynu, tepla, a vodného a stočného prostredníctvom faktúr
596 od príslušných dodávateľov;
- 597 • služieb spojených s obnovou rodinných domov, ak táto vedie k zvyšovaniu ich
598 energetickej efektívnosti. Vzťahovať by sa mohla na nákup materiálov, zariadení
599 a poskytovanie montážnych služieb prostredníctvom štátom certifikovaných predajcov
600 tovarov a služieb.

601

602 3.2 Zavedenie opatrení na posilnenie finančnej podpory domácnostiam ohrozených 603 energetickou chudobou

604 Dôležitými nástrojmi podpory domácností ohrozených energetickou chudobou môžu byť
605 finančné príspevky. V podmienkach Slovenskej republiky ide o príspevok na bývanie
606 poskytovaný v rámci pomoci v hmotnej núdzi. Nárok na príspevok na bývanie má podľa § 14
607 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov
608 v znení neskorších predpisov napr. vlastníka, resp. nájomca, ktorý je členom domácnosti, ktorej
609 sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi vtedy, ak riadne uhradza náklady za všetky služby spojené
610 s bývaním (napr. nájomné, daň z nehnuteľnosti, poplatky za komunálny odpad), alebo v

---

⁴ Článok 3 ods. 3 písm. d) nariadenia (EÚ) 2018/1999.

611 prípade, že má nedoplatky spojené s úhradou nákladov za služby spojené s bývaním, predloží
612 dohodu o splátkach a potvrdenie o riadnom plnení splátkového kalendára. Príspevok na
613 bývanie sám osebe nedokáže vyriešiť problematiku energetickej chudoby, ale v spojení
614 s dávkou v hmotnej núdzi a ostatnými príspevkami v rámci pomoci v hmotnej núdzi môže byť
615 nástrojom slúžiacim na pokrytie časti výdavkov na energie. Aktuálne nastavenie príspevku na
616 bývanie, najmä jeho výška, však nie je v súčasnej ekonomickej a spoločenskej situácii
617 dostatočné. Bolo by vhodné, prijatie ďalších finančne udržateľných podporných opatrení
618 zameraných na širšiu skupinu obyvateľov za účelom zmiernenia negatívnych dôsledkov
619 energetickej chudoby.

620 Účinnou formou finančnej pomoci pre domácnosti, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej
621 núdzi môže byť aj jednorazová dávka v hmotnej núdzi. Jednorazová dávka v hmotnej núdzi je
622 určená na čiastočnú úhradu mimoriadnych výdavkov členov domácnosti, ktorým sa poskytuje
623 pomoc v hmotnej núdzi. Obdobnou formou pomoci, je aj dotácia na podporu humanitárnej
624 pomoci, ktorú je však možné poskytnúť len v mimoriadnych a krízových situáciách. V kontexte
625 problematiky energetickej chudoby, môžu oba tieto druhy finančnej podpory za určitých
626 okolností slúžiť na zmiernenie, resp. zníženie nákladov na energie. Na jednorazovú dávku
627 v hmotnej núdzi a dotáciu na podporu humanitárnej pomoci nie je právny nárok a ich
628 poskytnutie závisí od zváženia sociálnej situácie domácnosti.

629

630 **3.3 Zvýšenie dostupnosti opatrení na zvyšovanie energetickej efektívnosti a využívanie** 631 **energie z obnoviteľných zdrojov z verejných zdrojov**

632 Cieľom opatrenia je zníženie energetickej spotreby v budovách, a to najmä prostredníctvom
633 komplexnej renovácie budov. V rámci tohoto opatrenia by bolo potrebné vyčleniť časť
634 finančných prostriedkov adresne pre domácnosti ohrozené energetickou chudobou, napr.
635 z programov: REPowerEU, Plán obnovy a odolnosti, Sociálno-klimatický fond, Enviromfond
636 a pod.

637 Zlepšenie tepelno-izolačných vlastností nehnuteľností je pre mnohé domácnosti finančne
638 nedostupným, zvlášť pre tie, ktoré napĺňajú kritéria ohrozenia energetickou chudobou.
639 Náklady na vykurovanie či ohrev teplej vody v optimálne zateplenom dome alebo byte je
640 jediným udržateľným spôsob ako znížiť spotrebu energií a náklady na ne, a súčasne zvýšiť
641 životný štandard dotknutej domácnosti. Okrem toho, zníženie spotreby energií vedie zväčša
642 aj k zníženiu produkcie emisií skleníkových plynov, v závislosti od typu vykurovania a použitých
643 palív.

644 Alokované finančné prostriedky z vyššie uvedených programov by mohli byť využité v rámci
645 existujúcich programov, napr. programy Obnov dom alebo Zelená domácnostiam. Je však
646 potrebné, aby sa tieto programy stali dostupnými aj pre domácnosti ohrozené energetickou
647 chudobou, ideálne tak, aby umožňovali tejto skupine odberateľov financovať 100 % nákladov
648 energetickej renovácie budov s najhoršou kvalitou. V tomto kontexte je potrebné vyzdvihnúť
649 rozšírenie programu Obnov dom napr. o nízkopríjmové skupiny rodín, rodiny so ZŤP dieťaťom,
650 o domácnosti s minimálne 4 deťmi a pod., ktorým by štátna podpora mala pokryť 95 %

651 nákladov spojených s renováciou a modernizáciou kúrenia. Na druhej strane, program Zelená
652 domácnostiam je v súčasnosti stále pre nízko príjmové domácnosti nedostupný kvôli
653 komplikovanej registrácii a preukazovaniu dokumentov a dokladov, a tiež pre potrebu
654 spolufinancovania.

655 Nadväzujúcim krokom by mohlo byť aj uľahčenie prístupu k inštalácii technológií na báze
656 obnoviteľných zdrojov energie. To zahŕňa čo najväčšie možné pokrytie počiatočných
657 investičných nákladov pre domácnosti ohrozené energetickou chudobou, skrátenie
658 registračných procesov a zjednodušenie administratívy, príp. zabezpečenie dostupnosti siete
659 inštalatérskych spoločností.

660 Komplementárnym nástrojom môže byť štátom vytvorená schéma na financovanie potrebnej
661 spoluúčasti, napr. formou poskytnutia dlhodobých pôžičiek bez poplatku za poskytnutie
662 a s nízkym, resp. nulovým úročením (toto opatrenie môže byť efektívnym najmä v čase
663 zvyšujúcej sa inflácie, kedy sa budú zdražovať hypotekárne a iné účelové úverové produkty).
664 Štát by mohol navrhnúť systémy týchto programov v súlade s článkom 7 európskej smernice
665 o energetickej efektívnosti, ktorý hovorí o uprednostňovaní spotrebiteľov ohrozených
666 energetickou chudobou.

667 Zvlášť v prípade bytových domov sa ako perspektívna forma prevádzkovania obnoviteľných
668 zdrojov na výrobu elektriny ponúka aktívna podpora vytvárania tzv. energetického
669 spoločenstva - komunity vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov - ktorú definuje v § 11a
670 novelizovaný zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike. S ohľadom na tento koncept je potrebné
671 zvážiť prípadnú úpravu kritérií a nastavenia podpory pre bytové domy zo Štátneho fondu
672 rozvoja bývania.

673 Inšpirujúcim príkladom zo zahraničia môže byť aj nedávno oznámená schéma v Českej
674 republike „Nová zelená úsporám Light“, ktorá je špecificky určená pre nízko príjmové
675 domácnosti a dôchodcov, resp. domácnosti s nárokom na príspevok na bývanie. Dotovať sa
676 majú jednoduché stavebné úpravy s okamžitým efektom na spotrebu energií - zateplenie
677 fasád a striech a výmena okien. V niektorých prípadoch môže príspevok pokryť aj celý
678 investičný náklad na stavebnú úpravu, nakoľko stavebné práce možno vykonať aj
679 svojpomocne (platí však strop max. 150 tis. CZK na jeden rodinný dom alebo trvale obývaný
680 rekreačný objekt na jednu domácnosť, pričom celkový strop sa počíta ako kumulovaný strop
681 čiastkových stropov jednotlivých typov stavebných úprav).

682

683 **3.4 Stanovenie pravidiel kontroly pre energetické hodnotenie budov**

684 Do roku 2050 by mali všetky budovy v EÚ u mať takmer nulovú spotrebu energií (dosiahnutie
685 cieľa bude podmienené prijatím celospoločenského akčného plánu). Bez ohľadu na to je však
686 možné zavádzať normy energetickej hospodárnosti budov a energetické normatívy budov aj
687 v kontexte boja proti energetickej chudobe. Ochrana domácností pred rizikom energetickej
688 chudoby znamená na jednej strane zvyšovanie cenovej dostupnosti energií a pitnej vody,
689 súčasne však má viesť k hospodárnemu využívaniu energií a vody, resp. k obmedzeniu
690 plytvania s energiami a pitnou vodou v budove. Z toho vyplýva, že vzniká potreba stanoviť

691 normatívnu a minimálnu spotrebu energie budovy, t.j. koľko energie by malo byť do budovy
692 dodané tak, aby bolo zabezpečené plnenie hygienických kritérií a technických limitov
693 prevádzky budovy. Tento normatív by mal byť vztiahnutý na plochu a dennostupne tepla.

694 Následné porovnanie skutočnej spotreby energie s normatívnou spotrebou energie formou
695 monitorovania prevádzky budovy by mohlo ukázať, či sa s energiou nakladá v budove
696 hospodárne a či je budova prevádzkovaná hospodárne. Pri tom je možné vyhodnotiť, či má
697 budova zavedené všetky predpísané úsporné opatrenia. V minulosti podobnú aktivitu
698 vykonávalo SIEA. Certifikátom o energetickej hospodárnosti budovy nemožno zabezpečiť
699 hospodárnu prevádzku budovy. Aby tento princíp fungoval a získal si dôveru verejnosti, je
700 dôležité, aby existovali štandardy kvality a akreditačné a certifikačné systémy pre
701 poskytovateľov takýchto služieb.

702 Jedným z nástrojov v tejto kategórii normatífov by mohli byť aj energetické certifikáty,
703 v prípade že by riadne pokrývali aj spotrebu elektriny v zariadeniach a na osvetlenie.
704 Energetické certifikáty budovy sú už dnes zo zákona povinné pri predaji, prenájme alebo
705 kolaudácii novej budovy alebo pri významnej obnove existujúcej budovy. Platnosť majú 10
706 rokov. Je preto vhodné preskúmať možnosti aktívnejšej práce s energetickými certifikátmi,
707 napríklad vo forme ich ustanovenia ako povinných príloh pri niektorých typoch správnych
708 konaní (napr. pri úkonoch v katastri nehnuteľností, zriaďovaní vecných bremien a pod.).

709 Okrem toho je potrebné zamerať sa na osvetu ohľadom tzv. významnej obnovy budov, čo
710 predstavuje stavebné úpravy existujúcej budovy, ktorými sa vykonáva zásah do jej obalovej
711 konštrukcie v rozsahu viac ako 25 % jej plochy, najmä zateplením obvodového a strešného
712 plášťa a výmenou pôvodných otvorových výplní. Existuje významný priestor pre osvetu
713 o prínosoch a potenciáli úspor pri zatepľovaní nehnuteľností. Zvyšovanie osvetly možno
714 vhodne kombinovať aj s opatrením v bode 3.3, ktoré súvisí s financovaním takýchto
715 stavebných úkonov.

716

717 **3.5 Vytvorenie ľahko dostupnej siete energetických poradcov**

718 Téma energetickej chudoby kladie veľké nároky na odberateľov v oblasti energetickej
719 a informačnej gramotnosti, ktorá by im umožnila aktívne riešiť svoj stav. Už v súčasnosti
720 existujú viaceré možnosti ako môžu spotrebiteľia riešiť svoju spotrebiteľskú agendu, resp. ako
721 sa môžu domáhať svojich práv. Napríklad Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA)
722 poskytuje bezplatné poradenstvo v oblasti energetickej efektívnosti prostredníctvom
723 telefonickej linky alebo v konzultačných centrách programu „Žiť energiou“ v Bratislave,
724 Trenčíne, Banskej Bystrici a v Košiciach. ÚRSO zriadilo samostatný odbor ochrany spotrebiteľa
725 a súčasne na svojom webovom sídle prevádzkuje podstránku „ÚRSO ombudsman“ s cieľom
726 efektívneho riešenia spotrebiteľských podnetov a zvýšenia informovanosti verejnosti. Taktiež
727 dodávateľia tepla zo systémov CZT sú podľa zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej
728 efektívnosti povinní poskytovať koncovým odberateľom kontaktné údaje organizácií, ktoré
729 poskytujú informácie o dostupných opatreniach na zlepšenie energetickej efektívnosti pri

730 spotrebe tepla, chladu a teplej vody a o technických špecifikáciách zariadení využívajúcich
731 teplo, chlad a teplú vodu.

732 Je však potrebné viac podporiť informovanosť domácností o možnostiach riešení svojich
733 energetických potrieb. Ako perspektívne riešenie sa javí vytvorenie dostupnej siete
734 energetických poradcov, ktorá by plnila nasledovné atribúty: bezplatnosť, regionálna
735 dostupnosť, komplexnosť navrhovaných riešení. Cieľom je poskytovať domácnostiam
736 v energetickej chudobe bezplatné poradenstvo pri výbere správnej tarify za dodávku a tarify
737 za distribúciu, nastavení zálohových platieb, ale aj poskytnutie iných informácií o dostupných
738 štátnych podporných programoch a pomoci. V neposlednom rade by bolo cieľom poradcov
739 poskytnúť domácnostiam aj informácie o ich vlastnej spotrebe, pomôcť domácnosti pochopiť
740 vlastné spotrebiteľské správanie, a podobne.

741 Vznik siete energetických poradcov, poradných centier (tzv. one-stop shop) vychádza
742 z podobných prístupov v zahraničí. Inšpirujúcim príkladom je aj regionálny projekt
743 v Katalánsku, ktorý sa v rokoch 2020 – 2021 realizoval v regióne Barcelony. Bola vytvorená sieť
744 energetických poradcov, pričom práca expertov na energetiku bola synergicky podporená
745 súčinnosťou terénnych sociálnych pracovníkov a psychológov. Cielene navštevovali
746 domácnosti ohrozené energetickou chudobou, pričom výsledkom bolo nielen vypracovanie
747 energetického auditu s odporúčaniami na zníženie spotreby energií, ale aj vzdelávanie
748 a zvyšovanie spotrebiteľskej gramotnosti cielenej na pochopenie vlastného spotrebiteľského
749 správania a možností jeho optimalizácie.

750

751 **3.6 Aktívne zapojenie samospráv do riešenia problematiky energetickej chudoby**

752 Samosprávy môžu hrať kľúčovú úlohu v boji proti energetickej chudobe vzhľadom na ich
753 miestne znalosti obyvateľstva a bytového fondu, ako aj zodpovednosti a schopnosti
754 zastupovať záujmy miestnych občanov. Ich činnosť môže zahŕňať zabezpečenie sociálneho
755 bývania, poskytovanie sociálnych služieb alebo finančnej podpory, kontakt so
756 spotrebiteľskými združeniami.

757 V neposlednom rade je na zváženie poskytnutie úľav z miestnych daní pre domácnosti
758 spĺňajúce kritériá energetickej chudoby; napr. dočasné zníženie dane z nehnuteľností, kde
759 bývajú domácnosti v energetickej chudobe, a ktoré prešli obnovou a zlepšila sa ich energetická
760 hospodárnosť, a pod.

761

762 **3.7 Vytvorenie jednotnej „one-stop-shop“ webovej stránky s ucelenými informáciami** 763 **o energetickej chudobe**

764 Vhodným informačným nástrojom sa javí byť aj vytvorenie samostatnej informačnej
765 platformy, s modulom špecificky zameraným na energetickú chudobu zameranej, webovej
766 stránky v rámci webového sídla vlády SR, niektorého ministerstva (napr. MH SR, MPSVaR SR)
767 alebo štátnej inštitúcie (napr. ÚRSO, SIEA, ŠOI). Cieľom je poskytnúť všetky relevantné
768 informácie na jednom mieste, vrátane možnosti predbežného overenia si prostredníctvom

769 automatického alebo kontaktného formulára, či domácnosť spĺňa kritériá ohrozenia
770 energetickou chudobou (správu formulára by zabezpečovala inštitúcia, ktorá by webovú
771 stránku ako celok prevádzkovala). Súčasťou informácií na webe by boli aj všetky kontaktné
772 informácie, odkazy na dostupné nástroje pomoci, ale tiež aj online poradňa a ďalšie
773 požiadavky vyplývajúce z európskych smerníc a nariadení. Výhľadovo by webová stránka
774 mohla plniť aj úlohu správy zákazníckych účtov domácností, ktorým bude priznaný nárok na
775 využívanie nástrojov v zmysle tejto koncepcie.

776 Súčasťou tejto aktivity by malo byť aj vytvorenie databázy údajov, zabezpečenie zberu
777 a analýzy údajov potrebných pre požadované reportovanie v rámci európskej legislatívy.

778

779 **Záver**

780

781 Návrh koncepcie na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby je
782 predložený na odbornú diskusiu a konzultáciu. Jej cieľom je posilniť ochranu sociálne
783 zraniteľných domácností pred dramatickými výdavkami na energie a vodu. V kontexte krízovej
784 situácie v energetike je to vysoko aktuálna téma, avšak navrhované opatrenia sú zamerané
785 predovšetkým na budovanie uceleného systému ochrany domácností ohrozených
786 energetickou chudobou v strednodobom rámci. ÚRSO odporúča starostlivo zvážiť predložené
787 návrhy a privíta spätnú väzbu a pripomienky s cieľom pripraviť účinný a adresný systém
788 podpory pre dotknuté domácnosti. Jeho vytvorenie si bude vyžadovať súčinnosť viacerých
789 orgánov štátnej a verejnej správy a kolekciiu, spárovanie a validáciu komplexnej databázy
790 údajov o domácnostiach. ÚRSO v súlade so zákonom predloží návrh koncepcie na rokovanie
791 vlády SR ešte pred nadchádzajúcim 6. regulačným obdobím, ktoré začne 1.1.2023.

792 Nakoľko systémové budovanie schémy podpory domácností ohrozených energetickou
793 chudobou môže trvať určitý čas vzhľadom na komplexnosť dát a súvisiacich medzirezortných
794 procesov, odporúčame prioritne využiť existujúce nástroje v oblasti sociálnej politiky ako aj
795 pripravované mimoriadne vládne opatrenia na zabezpečenie podpory sociálne zraniteľných
796 domácností a na zmiernenie dopadov súčasnej krízovej situácie v energetike.

797

798 **Príloha č. 1: Modelový príklad odhadu počtu domácností SR ohrozených**
799 **energetickou chudobou pri aplikácii hodnoty zostatkových zdrojov vo výške**
800 **1,5-násobku životného minima (posúdenie podľa modelových domácností)**

801

802 Táto príloha obsahuje popis toho, aký vplyv by malo uplatňovanie definície energetickej
803 chudoby, ktorá bola rámcovo metodicky navrhnutá v koncepcii, s použitím 1,5-násobku sumy
804 životného minima ako príjmu, ktorý ma ostať domácnosti po úhrade nákladov na energie
805 a vodu. 1,5-násobok sumy životného minima bol stanovený len ako príklad a stanovenie tejto
806 hranice nevyplýva zo žiadnej analýzy. Účelom predmetnej prílohy je načrtnúť stav, ktorý
807 nastane pri výbere takejto hranice príjmu. Poukazujeme na to, že hranica príjmu, ktorá má byť
808 rozhodujúca pri určení toho, či sa domácnosť považuje za energeticky chudobnú, by mala byť
809 určená na základe odbornej analýzy vypracovanej z relevantných podkladov.

810 Modelové príklady odhadu počtu domácností ohrozených energetickou chudobou boli
811 kvantifikované v závislosti od typu domácnosti, tzn. od počtu členov domácnosti a štruktúry
812 členov domácnosti. Z hľadiska kvantifikácie boli pre tieto účely použité nasledovné údaje:

- 813 • **Počet domácností**⁵ (ŠÚ SR): cca 1,8 mil. domácností.
- 814 • **Celkový disponibilný príjem domácností**⁶ (ŠÚ SR).
- 815 • **Výdavky domácností na energie** (elektrinu, plyn, teplo a kúrenie)⁷ (ŠÚ SR).
- 816 • **Výdavky na vodu.** V prípade výdavkov na vodu bola do úvahy braná spotreba vody,
817 ktorá je vypočítaná na základe vyhlášky č. 397/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú
818 podrobnosti o meraní množstva vody dodanej verejným vodovodom a množstva
819 vypúšťaných vôd, o spôsobe výpočtu množstva vypúšťaných odpadových vôd a vôd
820 z povrchového odtoku a o smerných číslach spotreby vody. V zmysle predmetnej
821 vyhlášky je pre byty a domy so samostatnými výtokmi vody a splachovacími WC
822 a s kúpeľňou (so sprchovacím kútom/s vaňou a s lokálnou prípravou teplej vody)
823 stanovené smerné číslo spotreby vody vo výške 34 m³ na osobu a rok. Pre každú osobu
824 v domácnosti sa počíta s mesačnou spotrebou vody vo výške 1/12 z ročnej spotreby
825 podľa smerného čísla. Pre výpočet nákladov na spotrebu pitnej vody a odpadovej vody
826 sa použila cena určená rozhodnutím ÚRSO pre Východoslovenskú vodárenskú
827 spoločnosť, a.s., pre rok 2020 a to vo výške 1,353 €/m³ za dodávku pitnej vody
828 a 1,0235 €/m³ za odvádzanie odpadovej vody. Uvedená spoločnosť sa vybrala
829 z dôvodu, že dodávku pitnej vody a odvádzanie odpadovej vody poskytuje pre najväčší
830 počet odberných miest zo všetkých vodárenských spoločností.
- 831 • **Výška životného minima** (MPSVaR SR). Pri kvantifikácii výšky životného minima bola
832 zohľadnená štruktúra a počet členov žijúcich v domácnosti. K 1. júlu 2020 boli
833 ustanovené sumy životného minima Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí

---

⁵ Ukazovateľ: Počty a podiely domácností podľa intervalov mesačného ekvivalentného disponibilného príjmu podľa typu domácnosti.

⁶ Ukazovateľ: Ekvivalentný príjem domácností – priemerné príjmy podľa typu domácností.

⁷ Ukazovateľ: Peňažné výdavky súkromných domácností podľa účelu použitia v členení podľa počtu nezaopatrených detí (elektrina; plyn; teplá voda a ústredné kúrenie).

834 a rodiny SR č. 174/2020 Z. z.. Za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb,
 835 ktorých príjmy sa posudzujú sa považuje suma alebo úhrn súm:
 836 ➤ 214,83 Eur mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu,
 837 ➤ 149,87 Eur mesačne, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú
 838 osobu,
 839 ➤ 98,08 Eur mesačne, ak ide o nezaopatrené dieťa alebo zaopatrené nepplnoleté
 840 dieťa.
 841 Napr. pre jednotlivca s nezaopatreným dieťaťom sa životné minimum vypočíta
 842 nasledovne: 214,83 Eur + 98,08 Eur = 312,91 Eur. Suma 312,91 Eur predstavuje
 843 mesačnú sumu životného minima.

844 Modelové príklady odhadu počtu domácností ohrozených energetickou chudobou sú
 845 realizované na základe dostupných údajov z roku 2020.

846 **Podľa nižšie uvedených modelových príkladov jednotlivých typov domácností je možné**
 847 **konštatovať, že z celkového počtu domácností z roku 2020, ktoré boli na úrovni cca 1,8 mil.**
 848 **domácností, by bolo takto ohrozených energetickou chudobou viac ako 23,9 %, t.j. viac ako**
 849 **443 tis. z nich.**

850 Z hľadiska typu domácností možno konštatovať, že medzi identifikované najviac ohrozené
 851 domácnosti budú patriť vo výrazne vyššej štatistickej miere tie, ktoré sú viacdtné.

852 Tabuľka č. 1: Modelové príklady domácností potenciálne ohrozené energetickou chudobou
 853 podľa typu domácnosti

	Východiskový rok (2020)	V €/mesiac
1 osoba - bez závislých detí	Celkový disponibilný príjem domácnosti	605
	Výdavky domácností na energie a vodu	58,52
	Životné minimum	214,83
	1,5 násobok životného minima	322,25
	Rozdiel	224,23
2 osoby aspoň jedna nad 65 rokov	Celkový disponibilný príjem domácnosti	692
	Výdavky domácností na energie a vodu	117,05
	Životné minimum	364,70
	1,5 násobok životného minima	547,05
	Rozdiel	27,90
Dve osoby s 1 závislým dieťaťom	Celkový disponibilný príjem domácnosti	737
	Výdavky domácností na energie a vodu	123,10
	Životné minimum	462,78
	1,5 násobok životného minima	694,17
	Rozdiel	-80,27
Dve osoby s 2 závislými deťmi	Celkový disponibilný príjem domácnosti	707
	Výdavky domácností na energie a vodu	140,93
	Životné minimum	560,86
	1,5 násobok životného minima	841,29
	Rozdiel	-275,22

Dve osoby s 3 alebo viac závislými deťmi	Celkový disponibilný príjem domácnosti	493
	Výdavky domácností na energie a vodu	142,37
	Životné minimum	658,94
	1,5 násobok životného minima	988,41
	Rozdiel	-637,78

854

855 Za predpokladu, že celkový príjem jednočlennej domácnosti by bol na úrovni sociálneho
856 príjmu, t.j. na úrovni dávky v invalidite, potom by boli potenciálne ohrozené aj tieto typy
857 domácností. Následne uvádzame aj modelový príklad domácnosti za predpokladu, že by išlo
858 o 1 osobu poberajúcu starobný dôchodok s 1 závislým dieťaťom. Aj v tomto prípade ide
859 o štatisticky významnejšie ohrozenú skupinu domácností.

860 Tabuľka č. 2: Ďalšie modelové príklady domácností potenciálne ohrozené energetickou
861 chudobou podľa typu domácnosti

	Východiskový rok (2020)	V €/mesiac
1 osoba - invalidný dôchodca	Celkový príjem domácnosti na úrovni dávky v invalidite	227
	Výdavky domácností na energie a vodu	58,52
	Životné minimum	214,83
	1,5 násobok životného minima	322,25
	Rozdiel	-153,77
1 osoba poberajúca starobný dôchodok s 1 závislým dieťaťom	Celkový príjem domácnosti na úrovni starobnej dávky	327
	Výdavky domácností na energie a vodu	82,07
	Životné minimum	312,91
	1,5 násobok životného minima	469,37
	Rozdiel	-224,43

862

863

864

865 **Príloha č. 2: Vybrané ukazovatele energetickej chudoby**

866 Ukazovatele, ktoré sú uvedené nižšie, sú k dispozícii v Štatistickom úrade Európskej únie
867 a v Európskom stredisku pre monitorovanie energetickej chudoby.

868 EK vymedzuje ukazovatele energetickej chudoby s tým, že je možné rozdeliť ich do štyroch
869 skupín⁸:

870 ▶ ukazovatele porovnávajúce výdavky na energie s príjmami: tieto ukazovatele kvantifikujú
871 energetickú chudobu porovnaním sumy, ktorú domácnosti vynakladajú na energie, s
872 výškou príjmov (napr. percentuálny podiel alebo počet domácností, ktoré vynakladajú viac
873 ako určitý podiel svojho disponibilného príjmu na energetické služby v domácnosti);

874 ▶ ukazovatele založené na sebahodnotení: domácnosti v priamej ankete uvádzajú, do akej
875 miery sa domnievajú, že si môžu dovoliť platby za energie (napr. schopnosť mať
876 domácnosť v zime dostatočne vykúrenú a v lete dostatočne vychladenú);

877 ▶ ukazovatele založené na priamom meraní: týmito ukazovateľmi sa merajú fyzikálne
878 premenné na určenie primeranosti energetických služieb (napr. izbová teplota);

879 ▶ nepriame ukazovatele: meria sa nimi energetická chudoba pomocou súvisiacich faktorov,
880 ako sú nedoplatky za služby spojené s bývaním, počet odpojení a kvalita bývania.

881 EK ďalej dáva členským štátom možnosť rozčleniť vybrané skupiny ukazovateľov do väčších
882 detailov, ako je uvedené v bodoch nižšie s tým, že cieľom takejto detailizácie má byť
883 prehĺbenie analýzy a určenie potenciálnych príčin energetickej chudoby vnútri krajiny:

884 ▶ **ukazovatele zamerané na cenovú dostupnosť energetických služieb:**

885 ○ podiel obyvateľstva ohrozeného chudobou (pod úrovňou 60 % národného
886 mediánu ekvivalentného disponibilného príjmu), ktoré si nedokáže svoju
887 domácnosť primerane vykúriť, na základe otázky „Môžete si dovoliť udržiavať vo
888 svojej domácnosti primerané teplo?“ (Eurostat, SILC [ilc_md01]);

889 ○ podiel celkového obyvateľstva, ktoré si nedokáže svoju domácnosť primerane
890 vykúriť, na základe otázky „Môžete si dovoliť udržiavať vo svojej domácnosti
891 primerané teplo?“ (Eurostat, SILC [ilc_md01]);

892 ○ nedoplatky za služby spojené s bývaním: podiel obyvateľstva ohrozeného
893 chudobou (pod úrovňou 60 % národného mediánu ekvivalentného disponibilného
894 príjmu), ktoré má nedoplatky za služby spojené s bývaním (Eurostat, SILC,
895 [ilc_md07]);

896 ○ nedoplatky za služby spojené s bývaním: podiel obyvateľstva, ktoré má nedoplatky
897 za služby spojené s bývaním (Eurostat, SILC, [ilc_md07]);

---

⁸ Európska komisia. (2020). Odporúčanie Komisie (EÚ) 2020/1563 zo 14. októbra 2020 týkajúce sa energetickej chudoby. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020H1563&from=SK>.

- 898   ○ výdavky na elektrinu, plyn a iné palivá ako podiel na celkových výdavkoch
899   domácností;
- 900   ○ podiel domácností, ktoré zo svojich príjmov vynakladajú na energie viac ako
901   dvojnásobok podielu národného mediánu (Eurostat, prieskumy o rozpočte
902   domácností, 2015);
- 903   ○ podiel domácností, ktorých absolútne výdavky na energie sú nižšie ako polovica
904   národného mediánu (Eurostat, prieskumy o rozpočte domácností, 2015);
- 905   ▶ **doplňujúce ukazovatele:**
- 906   ○ ceny elektriny pre odberateľov v domácnosti – priemerné odberateľské pásmo
907   (Eurostat, [nrg_pc_204]);
- 908   ○ ceny plynu pre odberateľov v domácnosti – priemerné odberateľské pásmo
909   (Eurostat, [nrg_pc_202]);
- 910   ○ ceny plynu pre odberateľov v domácnosti, najnižšie odberateľské pásmo (Eurostat,
911   [nrg_pc_202]);
- 912   ○ podiel obyvateľstva ohrozeného chudobou (pod úrovňou 60 % národného
913   mediánu ekvivalentného disponibilného príjmu), ktorému do obydla zateká, má v
914   ňom vlhkosť alebo hnilobu (Eurostat, SILC, [ilc_mdho01]);
- 915   ○ podiel celkového obyvateľstva, ktorému do obydla zateká, má v ňom vlhkosť alebo
916   hnilobu (Eurostat SILC, [TESSI292]);
- 917   ○ konečná spotreba energie na meter štvorcový v sektore bývania, korigovaná na
918   klimatické podmienky (databáza projektu Odyssee-MURE).